

دینی تجربی و ریاضی درس چهار

دفترچه پاسخ

پاسخ سؤال ۱

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰

۱) افزایش معرفت نسبت به خداوند (۲) راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او (۳) دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات (ذکر دو مورد کافی است)

پاسخ سؤال ۲

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۸
امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۸

۲) الف) ← ۲
ب) ← ۳
ج) ← ۱

پاسخ سؤالات ۳ تا ۲۰

تالیفی جعفر رنجبرزاده

۳) تقرب به خدا - سعی و تلاش خود انسان

۴) قبولی - اخلاص

۵) درجات و مراتبی

۶) اخلاصشان

۷) اندیشه - قلب

۸) حسن فاعلی - حسن فعلی

۹) معرفت به خداوند

۱۰) معرفت

۱۱ صفین - معاویه - معرفت

۱۲ حق‌پذیری - حق

۱۳ دوری از گناهان

۱۴ روزه

۱۵ روزه - اخلاص

۱۶ علم محکم - استوار

۱۷ حق - باطل - باطل

۱۸ اخلاص - وسوسه‌های شیطان

۱۹ مؤمنان با اخلاص

۲۰ بندگی خالصانه خدا - قرب و نزدیکی

پاسخ سؤال ۲۱

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

۲۱ فعلی

پاسخ سؤال ۲۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱

۲۲ بندگی خالصانه خداوند پاداش‌هایی دارد که چه‌بسا در ذهن ما نگنجد و از تصور و تخیل ما فراتر رود. از جمله این پاداش‌های وصف‌ناشدنی، دیدار محبوب حقیقی و تقرب به پیشگاه خداوند است.

پاسخ سؤالات ۲۳ تا ۴۳

تالیفی جعفر رنجبرزاده

۲۳ هدف خلقت انسان تقرب به خداست.

۲۴ تقرب الهی جز با سعی و تلاش خود انسان به دست نمی‌آید.

۲۵ پیامبر اکرم (ص) فرمودند: راهیابی شرک به دل انسان از راه رفتن مورچه‌ای سیاه در شب تاریک بر تخته‌سنگی سیاه پنهان‌تر است.

۲۶ اخلاص به معنی خالص کردن و پاک کردن یک‌چیز از غیر آن است.

۲۷ این کلمه در کاربرد دینی بدین معنا است که شخص اندیشه و دل خود را جایگاه خدا کند و عملش را فقط برای رضای خدا و همان‌گونه که او دستور داده است، انجام دهد.

۲۸ پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند: مؤمنان باتوجه‌به مراتب اخلاصشان بر یکدیگر برتری پیدا می‌کنند.

۲۹ امام صادق (ع) می‌فرماید: عمل خالص آن عملی است که دوست نداری کسی جز خداوند به‌خاطر آن کار تو را ستایش و تمجید کند.

۳۰ اخلاص در اندیشه و اخلاص در قلب

۳۱ اخلاص در اندیشه

۳۲ ایشان می‌فرمایند: نیت مؤمن از عمل او برتر است.

۳۳ ایشان فرمودند: همانا اعمال انسان وابسته به نیت‌های اوست.

۳۴ حسن فاعلی بدین معنا است که انجام‌دهنده کار، دارای معرفت درست و نیت الهی باشد.

۳۵ حسن فعلی بدین معنا است که کار به‌درستی و به همان صورت که خدا فرمان داده است انجام شود.

۳۶ کسی که روحیه حق‌پذیری دارد و در مقابل حق تسلیم است به‌آسانی وارد مسیر بندگی می‌شود.

۳۷ زیرا افراد حق‌پذیر تابع دلیل هستند و وقتی عقل آنان حقیقتی را یافت به دنبال آن می‌روند.

۳۸ حضرت فرمودند: عقل سپهسالار لشکر خدای رحمان و هوی و هوس راهبر لشکر شیطان هستند.

۳۹ گناه ریشه درخت اخلاص و بندگی را می‌سوزاند و آن را به‌تدریج از بین می‌برد.

۴۰ حکمت به معنای علم محکم و استوار و به‌دوراز خطا است که هدف درست و راه رسیدن به آن را نشان می‌دهد و مانع لغزش‌ها و تباهی‌ها می‌شود.

۴۱ شیطان خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن مؤمنان با اخلاص را ندارد.

۴۲ دیدار محبوب حقیقی و تقرب به پیشگاه خداوند

۴۳ از راه بندگی خالصانه خداوند

پاسخ سؤال ۴۴

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

۴۴ یعنی شخص عملش را فقط برای رضای خدا و همان‌گونه که او دستور داده است، انجام دهد.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

۴۵

دستیابی به درجاتی از حکمت - نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان - دریافت پاداش‌های وصف‌نشدنی (ذکر دو مورد)

پاسخ سؤالات ۴۶ تا ۴۷

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

۴۶

حسن فعلی

۴۷

با اخلاص

۴۸

- ۱- ← ب
- ۲- ← الف
- ۳- ← د

تالیفی ابوالفضل احدزاده

پاسخ سؤال ۴۹

تالیفی ابوالفضل احدزاده

۴۹

مقاومت در برابر دام‌های شیطان نیازمند روی آوردن به پیشگاه خداوند و پذیرش خالصانه فرمان‌های اوست.
کسی که در چنین دام‌هایی گرفتار شود، هم زندگی پاک و بانشاط دنیا را از دست خواهد داد و هم حیات سرشار از شادکامی آخرت را.

۵۰

مراتب اخلاصشان

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱

پاسخ سؤال ۵۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۸

۵۱

حسن فاعلی بدین معنا است که انجام‌دهنده کار دارای معرفت درست و نیت الهی باشد.

پاسخ سؤال ۵۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱

پاسخ سؤال ۵۳

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

۵۳

نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان اگر انسان در اخلاص پیش رود به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر فریب وسوسه‌های شیطان را نمی‌خورد چرا که شیطان خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن مؤمنان با اخلاص را ندارد.

پاسخ سؤال ۵۴

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

۵۴

دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات

پاسخ سؤال ۵۵

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷

۵۵

خالص کردن و پاک کردن یک‌چیز از غیر آن است. (ه/ه)

پاسخ سؤال ۵۶

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

۵۶

تفکر

پاسخ سؤال ۵۷

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

۵۷

حُسن فاعلی

پاسخ سؤال ۵۸

تالیفی مرتضی محسنی کبیر

پاسخ سؤال ۵۹

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰

۵۹ نادرست

پاسخ سؤال ۶۰

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

۶۰ حسن فاعلی

پاسخ سؤال ۶۱

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷

۶۱ الف) ۳ (۵/۰)
ب) ۱ (۵/۰)
ج) ۴ (۵/۰)

پاسخ سؤال ۶۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷

۶۲ کسی که روحیه حق‌پذیری دارد و در مقابل حق تسلیم است به آسانی وارد مسیر بندگی می‌شود. (۵/۰) زیرا افراد حق‌پذیر تابع دلیل هستند و وقتی عقل آنان حقیقتی را یافت، به دنبال آن می‌روند. (۵/۰)

پاسخ سؤال ۶۳

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

۶۳ ص

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

۶۴ انسان حکیم، به درجاتی از بصیرت می‌رسد که می‌تواند در شرایط سخت و پیچیده، حق را از باطل تشخیص دهد و گرفتار باطل نشود.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹

۶۵ ص

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹

۶۶ ب

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

۶۷ ص

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۸

۶۸ ۲- دریافت پاداش‌های وصف‌ناشدنی

تالیفی ابوالفضل احدزاده

۶۹ گناه - به‌تدریج

تالیفی مرتضی محسنی کبیر

۷۰

پیوند محکمی میان معرفت به خداوند و ایمان به او وجود دارد. همچنین ارتباط دقیقی میان ایمان به خدا و اخلاص برقرار است. بنابراین هر قدر که معرفت به خداوند بیشتر شود، به افزایش درجه اخلاص کمک خواهد کرد.

۷۱

حکمت به معنای علم محکم و استوار و به دور از خطا است که هدف درست و راه رسیدن به آن را نشان می‌دهد و مانع لغزش‌ها می‌شود. انسان حکیم به درجاتی از بصیرت و روشن بینی رسیده که می‌تواند در شرایط سخت، حق را از باطل تشخیص داده و گرفتار آن نشود.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰

۷۲

غ

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

۷۳

تقویت اخلاص

۷۴

الف) ← ۳ (دریافت پاداش‌های وصف‌نشده اخلاص)

ب) ← ۵ (جبران حقوق مردم)

ج) ← ۲ (امربه معروف و نهی ازمنکر)

د) ← ۴ (از آثار منفی تمدن جدید در حوزه علم)

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹

۷۵

مؤمنان با اخلاص

- ۷۶** ۱- افزایش معرفت نسبت به خدا
۲- تقویت روحیه حق‌پذیری
۳- راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او
۴- دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات
- ۷۷** ۱- دستیابی به درجاتی از حکمت
۲- نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان
۳- دریافت پاداش‌های وصف‌ناشدنی
- ۷۸** پیوند محکمی میان معرفت به خداوند و ایمان به او وجود دارد. همچنین ارتباط دقیقی میان ایمان به خدا و اخلاص برقرار است. بنابراین هر قدر که معرفت ما به خداوند بیشتر شود به افزایش درجه اخلاص کمک خواهد کرد. پس خوب است ساعاتی را صرف تفکر در آیات و نشانه‌های الهی کنیم.
- ۷۹** کسی که روحیه حق‌پذیری دارد و در مقابل حق تسلیم است به آسانی وارد مسیر بندگی می‌شود. زیرا افراد حق‌پذیر تابع دلیل هستند و وقتی عقل آنان حقیقتی را یافت به دنبال آن می‌روند. اما کسانی که راه دریافت حق را بر خود بسته‌اند و به جای پیروی از عقل از هوی و هوس پیروی می‌کنند وقتی خیرخواهی اطرافیان و دوستان را می‌شنوند دست به انکار می‌زنند و با گفتن جمله "دلم نمی‌خواهد" راه رسیدن به حقیقت را بر خود می‌بندند.
- ۸۰** نیایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند و یاری جستن از او برای رسیدن به اخلاص، غفلت از خداوند را کم می‌کند، محبت او را در قلب تقویت می‌کند و انسان را بهره‌مند از کمک‌های الهی می‌نماید.
- ۸۱** گناه ریشه درخت اخلاص و بندگی را می‌سوزاند و آن را به تدریج از بین می‌برد به همین جهت امیرالمؤمنین (ع) فرمودند: تمام اخلاص در دوری از گناهان جمع شده است. از طرف دیگر ترک گناه و توجه به واجبات و اطاعت از خداوند، درخت اخلاص را آبیاری می‌کند و رشد می‌دهد.
- ۸۲** حکمت به معنای علم محکم و استوار و به‌دوراز خطا است که هدف درست و راه رسیدن به آن را نشان می‌دهد و مانع لغزش‌ها و تباهی‌ها می‌شود. انسان حکیم به درجاتی از بصیرت و روشن‌بینی می‌رسد که می‌تواند در شرایط سخت و پیچیده حق را از باطل تشخیص داده و گرفتار باطل نشود.
- ۸۳** اگر انسان در مسیر اخلاص پیش رود، به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر فریب وسوسه‌های شیطان را نمی‌خورد و گرفتار دام‌های شیطان نمی‌شود چراکه شیطان خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن مؤمنان با اخلاص را ندارد.
- ۸۴** بندگی خالصانه خداوند ثمراتی دارد که چه‌بسا در ذهن ما نگنجد و از تصور و خیال ما فراتر رود. از جمله این پاداش‌های وصف‌ناشدنی دیدار محبوب حقیقی و تقرب به پیشگاه خداوند است.
- ۸۵** کافی است به زندگی زیبای پیشوایان دین نظر بیفکنیم و ببینیم که چگونه از راه بندگی خالصانه خدا این همه خوبی و زیبایی و آن مقام قرب و نزدیکی به محبوب را به دست آورده‌اند.
- ۸۶** منظور این است که انسان‌ها به‌صورت فردی یا گروهی برای اجرای دستورات خداوند به پا خیزند و اقدام کنند.
نمونه قیام‌های فردی: اقامه نماز، مطالعه کتاب‌های دینی، امر به معروف و نهی از منکر
نمونه قیام‌های گروهی: برپایی نماز جماعت، تشکیل حکومت اسلامی، جهاد و تشکیل گروه‌های خیریه و جهادی برای سازندگی
- ۸۷** بله، یکی از مصادیق بندگی و پرستش خدا قیام و به پا خواستن برای خداست.

۸۸

این فرمایش حضرت بر این نکته تأکید دارد که انجام‌دهنده کار خیر از آن عمل برتر است و انجام دهنده کار شر از عملش بدتر و پست‌تر است. پس اندیشه و باور خالصانه فرد با اخلاص به کارش ارزش می‌دهد پس جایگاه خود فرد نیکوکار از عملش برتر است.

۸۹

بله. اعمالی هستند که حسن فعلی دارند مثلاً فردی که مدرسه‌ای می‌سازد عملش حسن فعلی دارد اما ممکن است همین عمل حسن فاعلی نداشته باشد یعنی فرد این کار را برای خودنمایی و شهرت انجام داده باشد. از سوی دیگر ممکن است عملی حسن فاعلی داشته باشد اما حسن فعلی نداشته باشد. مثلاً کسی برای رضای خدا می‌خواهد بین دو نفر که اختلاف پیدا کرده‌اند داوری کند ولی به دلیل جهل و ناآگاهی در داوری و قضاوت به خطا رفته و فرد بی‌گناه را گنهکار معرفی کند.

۹۰

خیر. در انجام اعمال عبادی حتماً باید آن را به نیت قرب الهی و عمل به دستور خداوند انجام دهیم یعنی حسن فاعلی در عبادات، شرط صحت و قبولی اعمال است.

۹۱

بله، قطعاً پاداشی که او می‌برد به اندازه پاداش حضور در نماز جماعت است. زیرا وی نیت انجام این کار را داشته است و طبق فرمایش پیامبر (ص) نیت مؤمن از خود عمل وی مهم‌تر است.

۹۲

الف) حضور در نماز جماعت: اگر نیت فرد جلب رضایت الهی باشد اخلاص است ولی اگر به قصد ظاهرسازی باشد مصداق ریا است.
ب) پوشیدن لباس تمیز و زیبا، برای حفظ احترام خود: این عمل نه در زمره ریا قرار می‌گیرد و نه اخلاص.
ج) کمک به افراد نیازمند در حضور دیگران: به نیت جلب رضایت الهی اخلاص است ولی به قصد خودنمایی مصداق ریا است.

۹۳

ممکن است به دلیل جهالت نسبت به زوایای آن مسئله و عدم آگاهی از نتایج آن، آسیب‌های زیادی هم به خود و هم به اطرافیان خود وارد کند.

۹۴

مخلص انسانی است که مراتب اولیه اخلاص را طی می‌کند و در حال خالص کردن عملش برای خداست. انسان مخلص انسانی است که از این مراتب اولیه گذشته و اکنون خداوند او را خالص برای خود برگزیده است. کسی که به این مرتبه از اخلاص برسد از نفوذ شیطان مصون می‌ماند و شیطان نمی‌تواند او را وسوسه کند.
توجه و درخواست حضرت یوسف (ع) از خداوند و پناه بردن به سوی او باعث نجات وی شد.

پاسخ سؤال ۹۵

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱

۹۵

بدین معناست که انجام دهنده کار دارای نیت الهی باشد.

پاسخ سؤال ۹۶

تالیفی ابوالفضل احدزاده

۹۶

حسن فاعلی بدین معنا است که انجام‌دهنده کار، دارای معرفت درست و نیت الهی باشد.

۹۷

الف) ← ۴

ب) ← ۱

ج) ← ۵

د) ← ۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰